

teruggekomen. In tegenstelling tot de gangbare opvatting zijn zij zelfs van meening, dat lang niet iedere ulcuslijder een strenge kuur met bedrust noodig heeft. Wel is rust van de grootste betekenis. Rust, aanvankelijk 12 uur per nacht met een middagdutje, en verder 9 uur per etmaal. Bij 1179 patiënten waren fysieke uitputting 334 maal, psychische 258 maal, infectieziekten (vooral lichtere infecties van de bovenste luchtwegen) 167 maal, dieetfouten 37 maal de oorzaak van een recidief.

Het dieet zij aanvankelijk streng, later kan het minder streng gevolgd worden. Het gebruik van alcaliën is van tamelijk weinig belang en alleen in de eerste maanden aan te bevelen, daarna houde men er mee op, opdat de patiënt niet denke dat medicijnen den veel belangrijker leefregel kunnen vervangen. Bij klachten kan men weer een periode van alcalitoediening en strenger dieet inlasschen.

Ten aanzien van de chirurgische indicatie bij complicaties, zooals echte organische (!) pylorusstenose, groote neiging tot herhaalde bloedingen, wijken de inzichten der schrijvers weinig van de gangbare meening af. Elke ulcuslijder is candidaat voor een maagperforatie, die in 7.7 pCt. van het materiaal voorkwam. Was het ulcus door overhechting zonder meer gesloten, dan was de patiënt er niet slechter aan toe dan te voren.

Als een afzonderlijk type worden ulcuslijders met sterke hypersecretie beschreven. Het zijn nerveuse menschen, die 's nachts veel pijn hebben: hun maagsap laat zich niet door een SIPPY-kuur neutraliseeren. De hypersecretie duurt bij vasten voort. Deze moeten de strengst mogelijke ziekenhuisverpleging hebben met melkdieet, geen alcaliën, maar wel sedativa. Wegens de groote neiging tot ulcus jejuni opereere men hen niet.

J. D. SCHENDSTOK.

Heelkunde.

Chylothorax en chyloperitoneum na trauma. — Een 19-jarige vrouw kreeg bij een auto-ongeval een fractura humeri. HEPPNER (*Journ. Amer. med. Ass.* Vol. 103) behandelde deze fractuur. 2 Maanden na het ongeval zette de buik van patiënte door een niet bekende oorzaak op. Tevens werd vocht in beide borstholten aangetoond. Zoowel in den buik als in de borstholten nam de hoeveelheid vocht snel toe. Daar de oorzaak hiervan volkomen duister was, werd besloten bij patiënte een kleine proeflaparotomie te verrichten. Hierbij bleek, dat 7 L. melkachtig vocht zich in de buikholte hadden opgehoopt. Naderhand werden nog eenige vrij groote hoeveelheden van dit vocht uit den buik en de borstholten door puncties verwijderd. Patiënte ging steeds achteruit wat haar gezondheidstoestand betref, en overleed ten slotte. Bij de lijkschouwing bleek, dat haar ductus thoracicus $2\frac{1}{2}$ cM. boven het middenrif was doorgescheurd.

C. KNAPPER.

Verloskunde en vrouwenziekten.

Over de oorzaak van de zogsecretie. — Sedert de ontdekking van het lactatiehormoon in de hypofysevoorkwab heeft men getracht de wijze van inwerking van het hormoon op de borstklier op het spoor te komen. ANSELMINO, HERALD en HOFFMANN

(*Centr. Bl. für Gyn.* 1935. No. 17 bldz. 963) hebben uitgebreide proeven hieromtrent gedaan. Gecastreerde mannelijke konijnen werden dagelijks ingespoten met 500 mG. folliculine. Na 25 dagen bleken de melkgangen, die bij mannetjes rudimentair ontwikkeld zijn, krachtig te zijn gegroeid. Hier en daar waren de einden der gangen en van haar vertakkingen kolfvormig verdikt. De hoeveelheid folliculine werd nu verminderd tot 75 mG. en hieraan toegevoegd 3 eenheden corpus luteumhormoon. Na 6 dagen was er een volledige ontwikkeling van de alveolen, zoodat de borstklier zoo ver gegroeid was als bij vrouwelijke konijnen in de tweede helft van de zwangerschap; in de klierbuizen was echter geen spoor van secreet te zien. Corpus luteumhormoon alleen heeft geen uitwerking, zooals uit een aantal proeven bleek. De toediening van folliculine moet niet alleen voorafgaan, maar bovendien gecombineerd worden met het corpus luteumhormoon, zij het dan ook in geringer hoeveelheid.

Daarna werden de dieren ingespoten met 16.5 mG. lactatiehormoon per dag. Reeds na drie dagen was er een overvloedige zogsecretie en toonde het microscopische praeparaat het typische beeld van een functionneerende zogklier.

Ook door anderen is gevonden, dat door het lactatiehormoon bij de teef slechts dan zogsecretie wordt opgewekt, wanneer het dier in den bronsttijd verkeert. Slechts duiven maken hierop een uitzondering, daar uit onderzoekingen van RIDDLE gebleken is, dat zoowel mannelijke als vrouwelijke duiven zonder voorbehandeling op het lactatiehormoon met secretie van de kropklier reageeren. Wanneer wij de ontwikkeling van de borstklier bij de vrouw nagaan, komt deze met bovenstaande waarnemingen overeen. Vóór de menarche vindt men alleen de melkgangen, terwijl daarna de borstklier onder den invloed van den menstrueelen cyclus veranderingen ondergaat, waarop ROSENBERG het eerst gewezen heeft. Onder invloed van het corpus luteum vormen zich in het praemenstruum uitloopers met alveolen aan de melkgangen, welke zich van de menstruatie af tot de ovulatietermijn weer geleidelijk terugvormen.

In de zwangerschap, gedurende welke het corpus luteum blijft bestaan, gaat deze vorming van alveolen veel verder en ontstaat er op een gegeven oogenblik ook geringe secretie in den vorm van colostrum. Of dit reeds het gevolg is van een lichte vorming van het lactatiehormoon, durven de schrijvers niet te verzekeren. Na de baring ontstaat de krachtige zogsecretie door werking van het lactatiehormoon. Dat de hypophyse inderdaad met de zogsecretie in verband staat, moge volgens referent ook blijken uit de soms zeer overvloedige afscheiding van zog bij vrouwen met afwijkingen van de hypophyse of in de buurt van de hypophyse.

J. L. B. ENGELHARD.

Kindergeneeskunde.

Universeel oedeem van den foetus en aangeboren anaemie van den pasgeborene. — Universeel oedeem van den foetus, aangeboren anaemie en icterus gravis zijn drie aandoeningen,